

18.9.2023

TOIMINTASUUNNITELMA
2023-2024
Tiirat, Virojoen päiväkot
Kaakon kaksikon varhaiskasvatus

18.9.2023

1. Varhaiskasvatuksen järjestäminen

Kaakon kaksikon: Miehikkälän ja Virolahden kuntien, varhaiskasvatussuunnitelma tehdään koko yhteistyöaluetta koskevana ja se on yhteinen varhaiskasvatuksen eri toimintamuodoissa. Kaakon kaksikossa toimintamuodoista toteutuu päiväkodissa annettava varhaiskasvatus. Paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman pohjalta jokainen päiväkotiryhmä laatii erillisen toimintasuunnitelman kullekin toimintavuodelle (1.8. alkava ajanjakso) syyskuun loppuun mennessä. Asiakirjat, jotka sisältävät salassa pidettävää tietoa säilytetään lukollisissa kaapeissa. Lapsen salassa pidettävien tietojen siirtäminen ja vaihtaminen varhaiskasvatuksen sisällä tapahtuu henkilöstön keskinäisissä tiedonsiirtopalaverissa.

Varhaiskasvatus on keskeinen osa lapsen kasvun ja oppimisen polkua. Varhaiskasvatus luo pohjan elinikäiselle oppimiselle. Lapset tuovat mukanaan varhaiskasvatukseen aiemman elämäkokemuksensa, jossa merkittävänä tekijänä ovat huoltajien ja lasten väliset vuorovaikutus- ja kiintymyssuhteet. Varhaiskasvatuksen henkilöstön tärkein tehtävä on luoda luottamuksellinen suhde lapseen ja perheeseen. Huoltajien ja henkilöstön välinen yhteistyö ja yhteiset kasvatukselliset tavoitteet tuovat lasten elämään turvallisuutta ja jatkuvuutta.

Lapsuuden merkityksen ymmärtäminen sekä tietämys lasten kasvusta, kehityksestä ja oppimisesta ovat pedagogisen toiminnan perusta. On tärkeää tuntea jokainen lapsi ja huomioida hänen henkilökohtaiset tarpeensa yksilöllisesti osana ryhmää. Lapsen tunteminen ja luottamuksen rakentaminen edellyttävät henkilöstön pysyvyyttä.

Kaakon kaksikon varhaiskasvatussuunnitelman keskeisiä käsitteitä ovat **leikki, oppimisen ilo, lapsen etu, lapsen tuki, osallisuus, inklusiivisuus, tavoitteellisuus, suunnitelmallisuus, arviointi ja kehittäminen.**

1.1 Varhaiskasvatuksen järjestäminen yksikössä (kuvaus yksiköstä ja sen varhaiskasvatusmuodoista)

Virojoen uusi päiväkotitoiminta aloitti toimintansa elokuussa 2022. Päiväkodissa on neljä ryhmää. 0-3 v. ryhmä Peipot, 3-4 v. ryhmä Kaakkurit, joka toimii myös vuorohoidon ryhmänä, 4-5 v. ryhmä Tiirat sekä esiopetusryhmä Pääskyt.

Tiirat toimivat päiväkodin toisessa kerroksessa. Ryhmässä on tällä hetkellä 15 5-vuotiaasta lasta, joista neljällä on tehostetun tuen tarve. Ryhmässä toimii varhaiskasvatuksen opettaja sekä kaksi lastenhoitajaa sekä varhaiserityiskasvatuksen lastenhoitaja (velho).

18.9.2023

2. Varhaiskasvatuksen toimintakulttuuri ja pedagogisen toiminnan suunnittelu sekä toteuttaminen

Toimintakulttuuri on historiallisesti ja kulttuurisesti muovautunut yhteisön tapa toimia ja se rakentuu yksilöiden välittömässä vuorovaikutuksessa. Koska toimintakulttuuri on sidoksissa aikaan ja paikkaan, sille on ominaista jatkuva muovautuminen. Tästä johtuen toimintakulttuuria arvioidaan ja kehitetään säännöllisesti vastaamaan sekä valtakunnallisen että paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman tavoitteita ja päämääriä. Toimintakulttuurin kehittämisen lähtökohtana on inklusiivinen varhaiskasvatus, jossa kukin lapsi voi toimia, kehittyä ja oppia omana ainutlaatuisena itsenään. Toimintakulttuurin keskiössä on lapsen etu.

Pedagoginen toiminta toteutuu lasten ja henkilöstön välisessä vuorovaikutuksessa ja yhteisessä toiminnassa. Lasten omaehtoinen, henkilöstön ja lasten yhdessä ideoima sekä henkilöstön suunnittelema toiminta täydentävät toisiaan.

Varhaiskasvatuksen toimintakulttuuri on kokonaisuus, joka rakentuu muun muassa

- arvoista ja periaatteista
- työtä ohjaavien normien ja tavoitteiden tulkinnasta
- oppimisympäristöistä ja työtavoista
- yhteistyöstä ja sen eri muodoista
- vuorovaikutuksesta ja ilmapiiristä
- henkilöstön osaamisesta, ammatillisuudesta ja kehittämisotteesta
- johtamisrakenteista ja käytännöistä
- toiminnan organisoinnista, suunnittelusta, toteuttamisesta ja arvioinnista.

Varhaiskasvatuksen toimintakulttuuria kehitetään inklusion periaatteiden mukaisesti ja se liittyy kokonaisvaltaisesti pedagogisen toiminnan toteuttamiseen. Inklusiivinen toimintakulttuuri edistää lasten osallisuutta ja oppimista ja vastaa kaikkien lasten erilaisiin tarpeisiin. Jokaisella lapsella on oikeus kuulua ryhmään, osallistua yhteiseen toimintaan sekä kasvaa omaan potentiaaliinsa vahvuuksien ja myönteisten oppimiskokemusten avulla yhdessä vertaistensa kanssa. Lapsille tarjotaan sopivia oppimisen haasteita, ja heille turvataan tarvittava tuki (luku 5). Joka syksy toimintavuoden alkaessa tehdään lapsiryhmissä systemaattista ja monipuolista havainnointia, jotta opitaan

18.9.2023

tuntemaan ryhmä ja siinä toimivat lapset sekä sitä kautta heidän vahvuutensa ja toisaalta tarpeensa. Läpi toimintavuoden jatkuva havainnointi on keskeistä, jotta lasten muuttuviin tarpeisiin ja tilanteisiin pystytään vastaamaan lapsen näkökulmasta yksilöllisesti. Myös oppimis- ja toimintaympäristöjä arvioidaan ja kehitetään säännöllisesti yhdessä lasten kanssa heille sopiviksi.

Inklusiivisen varhaiskasvatuksen toteuttamisen edellytyksenä on laadukas pedagoginen ja erityispedagoginen osaaminen ja toiminta, tästä huolehdimme säännöllisellä sisäisellä ja ulkoisella kouluttamisella. Tärkeää on myös huolenpito lasten hyvinvoinnista sekä henkilöstön sitoutuminen inklusion periaatteisiin. Inklusiivisen toimintakulttuurin toteuttaminen edellyttää inklusion johtamista, kehittämistä ja toteutumisen arviointia.

Seuraavaksi varhaiskasvatustiimin toimintaa tarkastellaan pedagogisen ymmärryksen portaiden kautta: **Mitä - Miten - Miksi?**

2.1 Varhaiskasvatuksen keskeisimmät arvot ryhmän toiminnassa (MITÄ teemme arjessa?)

Keskeisimpinä arvoina pidämme ryhmässämme lapsen edun ensisijaisuutta sekä lapsilähtöistä toimintaa. Meille on tärkeää, että jokainen lapsi tulee nähdyksi ja kuulluksi omana itsenään. Kunnioitamme lapsuuden ainutkertaisuutta luomalla ilmapiirin, jossa lasta arvostetaan ainutlaatuisena yksilönä ja persoonana. Häntä tuetaan ja ohjataan ihmisenä kasvamiseen, toisten huomioon ottamiseen, empatiaan toisia kohtaan sekä oman arvon tuntuun.

Toteutamme ryhmässä positiivista pedagogiikkaa sekä pyrimme avoimeen ja lasta kunnioittavaan vuorovaikutukseen. Autamme lapsia itse pohtimaan oikean ja väärän merkitystä sekä asioiden ja tilanteiden syy-seuraussuhdetta. Opettelemme yhdessä kaveri- ja ryhmätaitoja, jossa korostuvat toinen toistemme kunnioittaminen ja hyväksyminen sellaisena kuin olemme. Jokaisen lapsen on tärkeä saada kokemus siitä, että kuuluu tähän ryhmään ja on osa sitä. Puutemme välittömästi kiusaamistilanteisiin sekä rasistiseen ja väkivaltaiseen käytökseen. Tunteille annetaan myös sijaa ja aikuinen tukee, auttaa ja kannattelee lasta tämän eri tunnetiloissa.

Tällä toimintakaudella Tiirroissa on neljä tehostetun tuen tarvitsijaa sekä kaksi S2 lasta. Lapset ovat taitotasoltaan hyvin erilaisia ja tarvitsevat monessa eri tilanteessa yksilöllistä ohjausta ja tukea aikuiselta. Tämän vuoksi on hyvin tärkeää, että toimintamme on inklusiivista ja yhdenvertaista. Pyrimme takaamaan sen, että toimintamme tavoittaa kaikki ryhmän lapset huomioiden lasten taitotasot ja eri äidinkielen. Apuna käytämme mm. kuvatukea ja elekieltä sekä S2 materiaalia.

18.9.2023

2.2 Kiusaamisen ennalta ehkäisy ja siihen puuttuminen sekä häirinnän, syrjinnän ja väkivallan vastainen toiminta

Hyvä kohtelu on jokaisen lapsen oikeus. Turvallisessa kasvuympäristössä lapsi voi kasvaa ilman pelkoa kiusaamisesta, häirinnästä, syrjinnästä ja väkivallasta. Jokainen voi kokea itsensä hyväksytyksi sellaisena kuin on uskaltuen tuoda omat näkemyksensä ja mielipiteensä esille.

Kiusaaminen, häirintä, syrjintä ja väkivalta ovat kasvuympäristöissä yksiselitteisesti kiellettyjä. Lapsi tai varhaiskasvatuksen henkilöstö ei saa kiusata eikä syrjiä ketään eikä vaarantaa muiden turvallisuutta tai terveyttä. Asian varhainen käsittely yhdessä huoltajien kanssa edistää lasten kokeman kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän tai väkivallan päättymistä.

Kiusaamista, häirintää ja syrjintää ennaltaehkäisemme opettelemalla arjessa ryhmä- ja kaveritaitoja. Toimimme hyvin tiiviisti pienryhmissä, mutta tietyissä hetkissä ja tilanteissa tietoisesti myös isossa ryhmässä, jotta lapset oppivat toimimaan myös isona ryhmänä ajatellen edessä olevaa eskaria sekä kouluun menemistä. Yhdessä lasten kanssa pidämme lasten kokouksen, jossa kirjaamme ylös ”Tiirojen säännöt”, joihin voidaan aina palata tarvittaessa. Yhdessä keskustellaan ja opetellaan, mikä on sallittua ja hyvää käytöstä suhteessa toinen toisiimme. Miten kohdellaan toisia, miten puhutaan toiselle? jne. Luomme ryhmässä Me-henkeä yhteisillä tiirapiirihetkillä sekä yhteisillä ”projekteilla”, johon kaikki saavat osallistua omalla panoksellaan ja, joka luo lapsille tunteen; ”minunkin osallisuus tähän on tärkeä.” Pyrimme siihen, että lapset hoksaisivat, mikä voima piilee, kun yhdessä tehdään ja toteutetaan jotain.

Olemme tehneet lasten kanssa omat tunnemittarit, johon kuvattiin jokaisen lapsen omat ilmeet (iloinen, surullinen, vihainen ja väsynyt). Mittareista lapset voivat itse näyttää miltä minusta tuntuu nyt. Tunne- ja vuorovaikutustaitoja opettelemme kaikessa toimimisessa. Aikuisen tuki ja osallisuus ovat ensisijaisen tärkeää joka hetki läpi päivän. Heti jos havaitsemme kiusaamista, syrjintää tai häirintää on siihen puututtava välittömästi. Henkilöstö on käynyt pisarapuutumis-koulutuksen elokuussa ja sen mallia hyödyntäen pyrimme toimimaan näissä tilanteissa. Aikuinen menee tilanteeseen pohtivana osapuolena (ei syyttävänä).

”Mitähän tässä tapahtui?” Aikuinen pohtii, sanallistaa ja kuuntelee osapuolia.

”Miltähän se mahtoi tuntua?” Kaikki osalliset saavat puhua, kaikki tunteet ovat sallittuja. Jokainen voi kokea tilanteen eri tavalla.

18.9.2023

”Olikohan se kaikista kivaa tai reilua”? Pohditaan tilannetta kaikkien kannalta, aikuinen kuuntelee, mutta myös kertoo, että jostain tämä tilanne saattoi tuntua ikävältä.

”Sovitaanko ettei enää tehdä niin?” Pohditaan mihin kurjat tunteet ja tilanteet voivat johtaa. Yhdessä halutaan, että kaikilla on turvallista ja hyvä olla.

On tärkeää, että aikuinen puuttuu jo pienimpäänkin ”pisaraan”, jotta isoja pisaroita ei ehdi syntyä ja lapset oppisivat toimimaan, niin ettei kiusaamista, häirintää tai syrjimistä synny.

Yhteistyö vanhempien kanssa on myös tärkeää ennaltaehkäisyssä. On tärkeää, että kotona vanhemmat tietävät, että päiväkodissa tilanteisiin puututaan herkästi ja ne otetaan aina vakavasti. Tilanteet selvitetään ja viedään aina loppuun asti.

2.3 Toiminnallinen tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Lain mukaan **tasa-arvolla** tarkoitetaan kaikkien sukupuolten yhtäläisiä oikeuksia ja mahdollisuuksia sekä vallan ja resurssien tasapuolista jakautumista. Suomessa tasa-arvolilla ehkäistään sukupuoleen, sukupuoli-identiteettiin ja sukupuolen ilmaisuun perustuvaa syrjintää ja edistetään sukupuolten tasa-arvoa. Tässä oppaassa puhutaan tasa-arvosta, kun viitataan sukupuolten tasa-arvoon.

Varhaiskasvatuksessa tasa-arvo tarkoittaa sitä, että kiinnitämme huomiota siihen, että sukupuoli ei aseta lapsia tai aikuisia eriarvoiseen asemaan varhaiskasvatuksen arjessa.

Lain mukaan **yhdenvertaisuudella** tarkoitetaan kaikkien ihmisten samanarvoisuutta riippumatta heidän iästään, kansalaisuudesta, kielestä, uskonnosta tai vakaumuksesta, mielipiteestä, vammasta, terveydentilasta, seksuaalisesta suuntautumisesta tai muusta henkilöön liittyvästä syystä. Suomessa yhdenvertaisuuslaissa edistetään yhdenvertaisuutta ja ehkäistään syrjintää perustuen näihin ihmisen ominaisuuksiin. Sekä tasa-arvo että yhdenvertaisuus ovat perusoikeuksia ja tarkoittavat samaa asiaa: syrjimättömyyttä ja tasavertaisia mahdollisuuksia ihmisen eri ominaisuuksista huolimatta.

Varhaiskasvatuksessa yhdenvertaisuus tarkoittaa sitä, että kiinnitämme huomiota siihen, että ihmisten eri ominaisuudet, kuten ihonväri, uskonto tai terveydentila, eivät aseta lapsia tai aikuisia eriarvoiseen asemaan.

Toiminnallinen tasa-arvosuunnitelma:

- Kaakon kaksikon päiväkodeissa lapsiryhmäkohtainen, jota käsitellään myös toimipaikkakohtaisesti.
- *Velvoite koskee myös varhaiskasvatuksen yhteydessä järjestettävää esiopetusta.*

18.9.2023

- Tehdään vuoden välein osana lapsiryhmän toimintasuunnitelmaa.
- Tarkastellaan varhaiskasvatuksen lapsiryhmän ja toimipaikan toimintaa sukupuolten tasa-arvon näkökulmasta.
- Suunnitelma laaditaan yhdessä henkilöstön ja lasten kanssa.
- Suunnitelman laatiminen on prosessi: suunnittelu-selvitys-kehittäminen/toimenpiteet-arviointi kehän mukaisesti.
- Kiinnitä huomio etenkin: vuorovaikutukseen, ohjaukseen, lasten osallisuuteen, materiaaleihin, huoltajien kohtaamiseen sekä seksuaalisen häirinnän ja sukupuoleen perustuvan häirinnän ehkäisemiseen ja poistamiseen.

Toiminnallinen yhdenvertaisuussuunnitelma:

- Kaakon kaksikon päiväkodeissa lapsiryhmäkohtainen, jota käsitellään myös toimipaikkakohtaisesti.
- *Velvoite koskee varhaiskasvatuksen järjestäjän piirissä olevaa esiopetusta.*
- Suunnitelma siitä, miten toiminta vaikuttaa eri ihmisryhmiin, miten yhdenvertaisuus toteutuu omassa toiminnassa ja millaisia toimenpiteitä toimipaikassa yhdenvertaisuuden toteutumiseksi tehdään.
- Suunnitelma laaditaan yhdessä henkilöstön kanssa, lapsilla ja huoltajilla tulee olla mahdollisuus tulla kuulluksi.
- Suunnitelman laatiminen on prosessi: suunnittelu-selvitys-kehittäminen/toimenpiteet-arviointi kehän mukaisesti.
- Suunnitelmassa kiinnitetään huomiota siihen, miten eri ominaisuudet, kuten esimerkiksi ikä, ihonväri, kieli, katsomus, perhesuhteet tai vammaisuus vaikuttavat lasten mahdollisuuksiin toimia varhaiskasvatuksessa ja kokea osallisuutta siinä.

18.9.2023

Toiminnallinen tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma (Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 609/1986 Yhdenvertaisuuslaki 2014/1325)

1. Suunnittelu (syksyn tiimisuunnittelu)

Prosessin vaiheiden suunnittelu

- Tasa-arvoisen ja yhdenvertaisen toiminnan toteuttaminen ryhmässä, jossa on useampi tehostetun tuen lapsi.
- Henkilökunta havainnoi toimintaa ja sen suunnittelua säännöllisesti
- Onko toiminta suunniteltu ja toteutettu niin, että jokainen pääsee osallistumaan siihen

2. Milloin ja miten selvitystä on tehty? Mitä asioita selvityksessä nousi esiin? (syksy)

- Säännöllinen havainnointi (koko tiimi)
- Käydään läpi väliarvioinnissa

3. Kehittämistoimenpiteet (kevät)

Kehitettävä teema: Yhdenvertainen toiminta lapsen tuentarpeesta huolimatta

Tavoite: Toimintaa suunnitellaan, niin että jokainen lapsi, myös tuentarvitsijat, voivat osallistua saaden tukea ja ohjausta ryhmän aikuiselta

4. Arviointi (kesä)

Arvioinnin aikataulu: Toukokuu

vastuuhenkilöt: Koko tiimi

Arviointi: Toimintakauden arvioinnissa yhdessä tiimin kanssa

18.9.2023

2.4 Pedagoginen oppimisympäristö (MITEN?)

Uudessa päiväkodissa on paljon uusia materiaaleja, jotka innostavat lapsia kokeilemaan ja käyttämään mielikuvitusta leikeissä. Ryhmillä on yhteiskäytössä aistihuone, puuhahuone, verstaas ja kotikeittiö, jotka rikastuttavat lasten oppimisympäristöä.

Luomme ja kehitämme monipuolista leikkiympäristöä myös lasten toiveiden sekä tarpeiden mukaisesti. Lapset voivat myös osallistua itse leikkiympäristön suunnitteluun ja muokkaamiseen.

Tuemme lapsia pitkäkestoiseen leikkiin ja mahdollistamme sitä mm. niin, että leikkejä ei aina tarvitse siivota pois vaan leikki saa jatkua. Pidämme ns. leikkipäiviä, jolloin leikille annetaan aikaa ja aikuinen on osana leikkiä myös toteuttajana, mahdollistajan sekä leikkijänä. Jaamme ryhmätilaa eri leikkeihin/leikkialueisiin, joissa leikitään pienissä ryhmissä (2-3 lasta). Apuna käytämme leikkitaulua, johon on otettu kuvat eri leikeistä ja toimista. Lapsi laittaa oman nimensä siihen leikkiin, mihin haluaa mennä. Pääsääntöisesti yhteen leikkiin menee kaksi lasta, mutta tilanne voi olla myös se, että leikkiin mahtuu kolmaskin. Leikkitaulu mahdollistaa leikit eri lasten välillä ja auttaa lapsia kokeilemaan muitakin leikkejä kuin vain aina yhtä ja samaa lempileikkiä.

Toimimme pienryhmissä jakaen toimintaympäristöä sopivalla tavalla. Tällöin myös lasten toiveet ja kiinnostusten kohteet tulevat paremmin esiin ja helpommin toteutettaviksi. Leikin kautta opetellaan monia eri taitoja, kuten vuorovaikutus-, ryhmä ja kaveritaitoja.

Tiirujen leikki- ja oppimisympäristössä on paljon kuvia. Päiväjärjestys on kuvitettuna ryhmätilan ovelle. Leikit ovat kuvitettuna leikkitaulussa. Toiminta strukturoidaan ja on paloiteltu lapsille, mitä tehdään ensin-mitä sitten? Aikuiset ovat kokoaikaisesti läsnä toiminnassa ja leikeissä.

Relax: Käytettävissä on puuhahuone sekä aistihuone tai Tiirujen oma lepopuhuone.

Focus: Puuhahuone, verstaas tai Tiirujen oma ryhmätila.

Learn: Tiirujen ryhmätila

Act: Tiirujen lepopuhuone, monitoimitali, alakoulun sali

2.5 Pedagoginen havainnointi ja dokumentointi - on jokaisen tiiminjäsenen vastuulla (MIKSI?)

Tiirujen arkea tuodaan päivittäin näkyväksi vanhemmille Tiny App-sovelluksen kautta, johon kerrotaan päivän tapahtumista ja asioista, laitetaan kuvia ja videoita päivästä sekä kirjataan ylös oppimisenalueet.

Jokaisella lapsella on oma kasvunkansio, johon dokumentoidaan lasten tekemiä kädentöitä, piirustuksia, sanontoja, leikkitalanteita, valokuvia, haastatteluja jne.

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma laaditaan lapsen aloittaessa varhaiskasvatuksen ja jokaisen toimikauden alkaessa. Lasten vasuista koostetaan ryhmävasu, joka tukee sekä ohjaa toiminnan suunnittelua vasussa olevien lasten tavoitteiden saavuttamiseksi.

Lapsia havainnoidaan joka päivä arjen eri tilanteissa ja havaintoja kirjataan myös ylös.

Varhaiskasvatuksen erityisopettaja pitää myös erillisiä havainnointipäiviä. 5-vuotiaille on myös oma KEHU-testi, joka on hyvin kokonaisvaltainen arviointitesti.

18.9.2023

2.6 Toiminnan pedagoginen tavoitteellisuus (MIKSI?)

Lapsen vasukeskustelussa kirjataan ylös lapsen vahvuuksia ja mielenkiinnonkohteita sekä asetetaan tavoitteita. Näiden pohjalta tiimi kokoaa ryhmävasun, johon kirjataan ylös tavoitteita ja toimintatapoja. Ryhmävasun on tarkoitus olla arjessa työkaluna, joten se säilytetään ryhmätiloissa helposti saatavilla, kädenulottuvilla. Tiimipalavereissa ryhmävasu on mukana, kun toimintaa suunnitellaan eteenpäin.

3. Arviointi ja kehittäminen

Kehittämisen keskeisinä elementteinä pidetään henkilöstön jatkuvaa itse arviointia ja perheiltä saadun palautteen hyödyntämistä. Henkilöstöä kannustetaan jatkuvaan toiminnan, yhdessä sovittujen tavoitteiden ja työtapojen pohdintaan ja arviointiin. Oppiva yhteisö on toimintakulttuurin ydin ja sen omaleimaisuutta kuvaa avoimuus ja keskustelevaisuus. Keskustelemme ja arvioimme toimintatapojamme säännöllisesti: mitä teemme, miten teemme ja miksi teemme, kuten teemme? Toimintamme on pedagogisesti perusteltua. Havainnoinnin avulla tarkastelemme työtapojamme jatkuvasti, ja tarvittaessa muutamme niitä periaatteita ja tavoitteita vastaavaksi. Rakentavassa hengessä annettu palaute sekä kannustus ja avunanto toinen toisillemme, luovat puitteet hyvälle kasvu- ja toimintaympäristölle. Pyrimme välttämään kaavoihin kangistumista oman toiminnan arvioinnin ja tutkiskelun lisäksi, esimerkiksi työskentelemällä eri ryhmissä ja päiväkodeissa tai ottaen toisen ryhmän lapsia mukaan oman ryhmän toimintaan.

Varhaiskasvatukssamme on käytössä ryhmän varhaiskasvatussuunnitelma, ryhmävasu, joka on osa ryhmien pedagogista toimintasuunnitelmaa. Ryhmävasuun kirjataan toiminnan tavoitteet lapsikohtaisesti yksilöllistettyinä sekä toimintatavat, joilla tavoitteisiin pyritään. Toimintaa kehitetään ja arvioidaan Kaakon kaksikossa monitasoisesti. Kehittämistyössä hyödynnetään uusinta tutkimustietoa sekä erilaisia pedagogisia innovaatioita ja toiminnallisia menetelmiä. Kiireettömälle pedagogiselle arvioinnille, suunnittelulle ja yhteiselle pohdinnalle järjestetään aikaa säännöllisesti. Havaintojen läpi käymisen, arvioinnin, kehittämisen ja suunnittelun mahdollistavia rakenteita Kaakon kaksikon varhaiskasvatuksessa ovat:

- päiväkotien erillisissä tiimi-, osasto- ja työyhteisöpalavereissa
- varhaiskasvatuksen johtoryhmän kuukausittaisissa palavereissa.
- vuosittaisissa koko henkilöstön suunnittelu- ja arviointitapaamisissa

18.9.2023

- moniammatillisissa yhteistyö- ja kehittämispalaverissa sekä
- kehityskeskusteluissa

3.1 Toiminnan arvioinnin ja suunnitelmallisuuden toteutuminen ryhmässä (lasten ja huoltajien osallisuus)

Ryhmän toimintaa suunnitellaan koko ajan yhdessä tiiminä. Jokainen tiiminjäsen on tärkeä. Tiimi palaveri pidetään kerran viikossa, jossa käydään läpi ajankohtaiset asiat, hiotaan suunnitelmaa seuraavalle viikolle ja sovitaan, kuka tekee ja mitä tekee. Keskustellaan havainnoista, eri tilanteista ja käytänteistä. Mikä toimii? Mikä ei toimi? Miksi jossakin tilanteessa toimittiin näin? Olisiko voinut toimia toisin? jne.

Jokaisessa tiimipalaverissa täytetään muistio, joka tulostetaan yhteiseen kansioon, mutta myös tallennetaan H-asemalle. Näin varmistetaan, että jokainen tiimin jäsen on ajan tasalla ajankohtaisista ja yhteisesti sovituista asioista. Asiat käydään läpi tiimipalaverien runkoa apuna käyttäen.

Ryhmä vasuun kirjataan ylös tavoitteita ja toimintatapoja. Ryhmävasu on helposti saatavilla ryhmätilassa, jotta sitä on helppo pitää apuna toiminnan suunnittelussa. Tiimissä arvioidaan toimintaa jatkuvasti, apuna voidaan käyttää mm. tiimin jäsenten tekemiä havaintoja lapsesta.

Vanhemmille on järjestetty vanhempainilta, jossa saa vapaasti esittää toiveita tai kysellä toiminnasta. Eteiseen laitamme vanhempia varten ”taskun” johon saa kirjoittaa lapuille palautetta, ideoita tai toiveita. Tarvittaessa voidaan tehdä asiakastytytyväisyyskysely.

Toiminnassa lapsilta voidaan kysellä peukkuja tai hymynaamoja apuna käyttäen, oliko tämä mukavaa vai ei.

Toimintaa kehitetään ja arvioidaan myös kerran kuussa ryhmäpalaverissa, johon osallistuu ryhmän lisäksi päiväkodin johtaja sekä tarvittaessa myös veo, sekä talonpalaverissa, johon osallistuu ainakin yksi työntekijä joka ryhmästä.

18.9.2023

4. Yhteistyö ja lapsen vasuprosessi

Varhaiskasvatuksessa kasvatusyhteistyö lapsen huoltajan kanssa pohjautuu ajatukseen siitä, että jokainen lapsi on yksilö ja jokaisen lapsen oikeus on saada oman kehityksensä sekä tarpeidensa mukaista kasvatusta, opetusta ja hoitoa. Kun lapsi aloittaa varhaiskasvatuksessa on tärkeää aloittaa vuoropuhelu perheen kanssa, vanhemmat ovat lapsensa parhaat asiantuntijat.

Varhaiskasvatushenkilöstöllä on puolestaan koulutuksen ja kokemuksen antama ammatillinen tieto ja osaaminen. Avoin, luottamuksellinen ja arvostava vuorovaikutus antavat parhaat edellytykset sujuvalle yhteistyölle. Kasvatusyhteistyössä henkilöstö tukee perhettä heidän kasvatustehtävässään niin, että kummankin osapuolen asiantuntemus yhdistyy lapsen edun toteutumiseksi.

Kasvatusyhteistyö laajenee silloin, kun lapsi tarvitsee kehityksessään ja oppimisessaan tukea. Tällöin mukana yhteistyössä ovat alusta alkaen varhaiskasvatuksen erityisopettaja ja mahdolliset muut eri asiantuntijatahot päiväkodin ulkopuolelta. Luottamuksellinen ilmapiiri ja vanhempien osallisuus korostuvat tällaisissa haastavissa tilanteissa. Kiireettömyys ja aito, aktiivinen kuuntelu viestivät vanhemmalle, että heidän näkökulmiaan arvostetaan ja niillä on merkitystä.

Kaakon kaksikossa perheille tarjotaan mahdollisuus työntekijän tutustumiskäyntiin perheen kotona ennen varhaiskasvatuksen aloittamista. Lisäksi perhe voi käydä lapsen kanssa tutustumassa päiväkotiin lapsen tarvitseman määrän, jotta aloituksesta tulisi lapselle mahdollisimman positiivinen kokemus. Arjen keskustelut ja kohtaamiset ovat kasvatusyhteistyössä tärkeitä luottamusta rakentavia palasia.

Kaakon Kaksikossa varhaiskasvatusryhmien ja varhaiskasvatuksen erityisopettajan yhteistyö on jatkuvaa ja säännöllistä, jotta mahdollinen tuen tarve kehityksen eri osa-alueilla havaittaisiin mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Tarvittaessa teemme yhteistyötä myös muun muassa puheterapeuttien, toimintaterapeuttien, AAC- ohjaajien (puhetta tukeva ja korvaava kommunikointi), lastensuojelun ja erikoissairaanhoidon kanssa. Lastensuojelun kanssa tehtävä monialainen yhteistyö voi olla joko ennalta ehkäisevää tai osana korjaavaa perhetyötä.

Lapsen vasun laatimisesta vastaa ryhmän varhaiskasvatuksenopettaja, tarvittaessa yhteistyössä varhaiskasvatuksen erityisopettajan kanssa. Lapsen vasun lähtökohtana ovat lapsen etu sekä lapsen vahvuudet ja tarpeet. Vasun tavoitteet asetetaan pedagogiselle toiminnalle ja ne laaditaan

18.9.2023

yhteistyössä lapsen huoltajien kanssa. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma laaditaan lapsen aloittaessa varhaiskasvatuksen ja sen jälkeen kunkin toimintavuoden alussa. Lapsen vasu arvioidaan jokaisen toimintavuoden lopussa sekä aina tarvittaessa. Lapsen vasuun kirjataan lapsen kehitystä, oppimista ja hyvinvointia tukevat pedagogiset tavoitteet ja menetelmät, joilla tavoitteisiin pyritään. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaa laadittaessa kuvataan lapsen osaaminen, vahvuudet, kiinnostuksen kohteet sekä yksilölliset tarpeet. Lapsen vasussa yhdistyvät huoltajien ja varhaiskasvatuksen henkilöstön havainnot ja näkemykset lapsen kehityksestä ja oppimisesta sekä ryhmässä toimimisesta.

4.2 Yhteistyö huoltajien kanssa ja lapsen vasun laadinta prosessi

Tärkein tiedottamisen väline meillä on Tiny App, jonka kautta välitämme päivittäin vanhemmille päivän tapahtumat, kuvia, videoita ja oppimisen osa-alueet. Lisäksi Tiny appin kautta tiedotamme vanhempia ajankohtaisista asioista. Tämän lisäksi vaihdamme päivittäin kuulumisia kasvokkain vanhempien kanssa lasta tuotaessa ja hakiessa.

Ryhmällä on joka päivä lista paikalla olevista lapsista ja heidän vaka-ajat. Tähän listaan voidaan kirjata ylös päivän tapahtumat ja tärkeitä asioita esim. jos lapsi on satuttanut itsensä. Näin ollen, jos iltapäivällä lasta ei ole luovuttamassa oman ryhmän aikuinen vaan toisen ryhmän työntekijä, niin hänkin osaa myös kertoa lapsen kuulumiset tämän vanhemmalle.

Viikkosuunnitelma on nähtävillä ryhmän ovelle, josta vanhemmat näkevät sen ja seuraavan viikon suunnitelma laitetaan myös perjantaisin vanhemmille Tiny Apissa. Viikkosuunnitelma kuitenkin elää tilanteiden mukaan. Tilaa on lasten omille ideoille ja ajatuksille.

Kannustamme ja kehoitamme vanhempia vastavuoroiseen yhteistyöhön ja avoimeen keskustelukulttuuriin. Kuunnellaan vanhempien ajatuksia ja mielteitä sekä otetaan ne huomioon.

Lasten vasut pidetään lokakuun loppuun mennessä. Ryhmän varhaiskasvatuksen opettaja pitää keskustelut vanhempien kanssa päiväkodilla. Ennen keskustelua kotiin menee kirje, jossa kerrotaan vasu keskustelun olevan pian tulossa ja, jossa vanhempia pyydetään pohtimaan muutamia kysymyksiä jo etukäteen keskustelua varten. Ennen keskustelua tiimi on käynyt yhteisen keskustelun lapsesta ja havainnoista. Lapsen kanssa tehdään ennen keskustelua lapsen oman osio, jossa lasta haastatellaan. Vasu keskustelussa huoltajat saavat esittää toiveensa ja näkökulmansa toiminnalle asetettaviin tavoitteisiin.

Yhteistä keskustelua käydään tiimin kanssa lapsen vasun jälkeen tiimi- ja ryhmäpalavereissa. Toiminnalle asetetut tavoitteet kirjataan ylös ryhmävasuun, jota tiimi työstää ja käy yhdessä läpi.

18.9.2023

4.3 Moniammatillinen ja monialainen yhteistyö

Varhaiskasvatuksen erityisopettaja vierailee elokuussa muutamia kertoja ryhmässämme. Hän havainnoi, arvioi, ohjaa ja kouluttaa henkilöstöä lapsen kasvuun, kehitykseen ja oppimiseen liittyen sekä osallistuu tarvittaessa lapsen vasun laadintaan varhaiskasvatuksen asiantuntijana. Tänä toimikautena veon ohjausta ja osallisuutta tarvitaan erityisesti tehostetun tuentarvitsijoiden kanssa. Elokussa toimintasuunnitelma ryhmälle (veon opintovapaa 1.9.2023-31.1.2024). Tarvittaessa konsultaatio apua saatavissa.

Jokaisen tiimin jäsenen on oltava selvillä, mitä ryhmän vasuihin on kirjattuna ja jokaisen on sitouduttava omalta osaltaan toteuttamaan vasuun kirjattuja tavoitteita.

5. Toimintakauden teemat ja tapahtumat

Varhaiskasvatuksessa toiminta on yhteisöllistä ja oppiminen erilaisissa ryhmissä tapahtuvaa. Leikissä ja yhteisessä toiminnassa lapset saavat tuoda näkemyksiään ja ideoitaan esiin, näkevät ehdotustensa toteutuvan, neuvottelevat ja ratkaisevat aikuisen avustuksella eteen tulevia tilanteita. Lapset saavat kokemusta vaikuttamismahdollisuudesta, mikä vahvistaa toimintaan sitoutumista. Koko päiväkodin yhteisiä tapahtumia ja toimintaa järjestetään ympäri toimintakauden.

Kasvatusyhteistyö on myös huoltajien keskinäistä vuorovaikutusta. Kauden aikana järjestämme yhteisiä tapahtumia, jotta perheet voivat verkostoitua ja tutustua toisiinsa paremmin, myös henkilöstö tulee tutummaksi. Tarjoamme vanhemmille jatkuvasti mahdollisuutta perustaa retkiryhmän, jonka tehtävänä on vastata erilaisista tapahtumista, retkistä, retkirahoista ja talkoista yhteisen varhaiskasvatuksen eduksi.

5.1 Ryhmän teemat, juhlapäivät ja tapahtumat

Ryhmäytyminen ja me-hengen luominen ryhmässä. Opetellaan vuorovaikutustaitoja leikin ja toiminnan kautta.

Vuodenaikakiertoa seuraamalla omalla kalenterilla sekä ulkona luonnossa tehden havaintoja eri vuodenaikoina. Luonnossa nähtyä ja koettua työstetään paperille mm. maalaten ja piirtäen. Huomioimme kalenterista joitain tapahtumia ja niitä suunnitellaan yhdessä.

Päiväkodin 1v. juhlat päiväkodin pihalla 3.10

Sadonkorjuu juhla (yhteinen maistelu sekä teeman mukainen toiminta) vko 39

Itsenäisyyspäivä 6.12

Joulujuhla 12.12

Uusi vuosi

laskiainen

Pääsiäinen

Vappu juhlat

Kevät juhla

18.9.2023

Toiminnassa huomioidaan mahdollisuuksien mukaan valtakunnallisesti huomiota saavat tapahtumat sekä hyödyntämällä paikallisia tapahtumia.

Lasten syntymäpäiviä vietetään yhdessä ryhmän kanssa. Lapsi saa toivoa toive tekemistään päiväkodissa syntymäpäivänään. Toive kirjataan ylös ja toteutetaan yhdessä ryhmän kanssa.